

Orta və kiçik sahibkarlığın inkişafı prioritetdir

İxrac potensialını artırmaq və bununla paralel olaraq, ixrac bazarlarının araşdırılması, müəyyən edilməsi istiqamətində ciddi işlər aparılmalıdır

Azərbaycanda bütün layihələr dünya standartlarına uyğun, kompleks şəkildə həyata keçirilir. Hər bir sahədə — ağır, yüngül, yeyinti, emal sənayesində, aqrar sektorda iri layihələr reallaşdırılıb və yenilərinin bünövrəsi qoyulur. Dövlət regionların iqtisadi potensialını müəyyən edir, bu rayonları inkişaf etdirmək üçün lazım olan bütün addımları atır. Bu, bir tərəfdən ölkənin bölgələrinin paralel inkişafına xidmət edir, digər tərəfdən həmin regionların öz məhsulları ilə dünya bazarına çıxma bilməsinə, nəhayətdə sosial-iqtisadi inkişafın sürətlənməsinə səbəb olur.

Sənaye istehsalı ilə bağlı iri layihələr icra edilir, eyni zamanda, orta və kiçik sahibkarlığın inkişafı sənaye potensialımızı daha da gücləndirəcəkdir. İri layihələr arasında, əlbəttə ki, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında həyata keçirilən layihələri qeyd etmək istəyirəm. Onların arasında SOCAR Polimer Kompleksinin tikintisi xüsusi yer tutur. Buraya böyük investisiya - təqribən 700 milyon dollardan çox sərmayə qoyulur, — deyən dövlət başçısı cənab İlham Əliyev bildirib ki, iki ildən sonra artıq bu müəssisə hazır məhsul istehsal edəcək. İdxaldan asılılıq tamamilə aradan götürüləcək və böyük ixrac potensialı yaranacaqdır: "Gələcək fəaliyyətimiz üçün bu, əsas istiqamət, prioritet olmalıdır. İdxaldan maksimum dərəcədə asılılığımızı aradan götürmək, ixrac potensialımızı artırmaq və bununla paralel olaraq, ixrac bazarlarının araşdırılması və müəyyən edilməsi istiqamətində də ciddi işlər aparılmalıdır. Əlbəttə, birjada satılan məhsullar üçün bazar axtarmağa ehtiyac yoxdur. Ancaq digər məhsullar üçün biz indi gerek rəqabətə girək. Çünki indi dünyada ixrac bazarları uğrunda böyük rəqa-

bət aparılır. Böyük dövlətlər, böyük firmalar artıq bazarları böyük dərəcədə bölüblər. Ona görə bu bazarlara öz məhsullumuzla girmək üçün gerek böyük səylər göstərek". Ölkədə ixracyönümlü məhsulların artımı ilə yanaşı, dövlət başçısı tərəfindən ixracın stimullaşdırılması üçün müəyyən edilən dəstək tədbirləri, habelə aidiyyəti dövlət orqanları tərəfindən məhsul ixracı ilə bağlı yaranan maneələrin aradan qaldırılması kənd təsərrüfatı məhsullarının həm ümumilikdə, həm də müxtəlif seqmentlər üzrə ixracını kəskin şəkildə artırmışdır. Belə ki, 2016-cı ilin birinci yarısında əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ümumilikdə 27,5 faiz, o cümlədən meyvə ixracı üzrə 13,1 faiz, tərəvəz məhsulları ixracı üzrə isə 33,1 faiz artıma nail olunub. Rusiya mənbələrində bu ölkənin bazarlarında satılan pomidorun 7,4 faizinin Azərbaycanın payına düşdüyü bildirilir, halbuki ötən il bu göstərici cəmi 1 faiz təşkil etmişdi. Digər tərəfdən, ilk dəfə olaraq ərzaqlıq lobya, düyü, ərzaqlıq və yemlik arpa, darı və çərəzlərin, heyvandarlıqda isə ət və süd məhsullarının ixracına başlanmışdır.

Eyni zamanda, ixracın coğrafiyası dəyişilərkən ənənəvi Rusiya bazarı ilə yanaşı, İran, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Türkiyə, İraq və Türkmənistanı da əhatə etmişdir. Yerli istehsalın artımı heyvandarlıq məhsullarının əksəriyyəti üzrə idxalın həcmində azalma səbəbi olub. İdxalın həcmi keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ət və ət məhsulları üzrə 2,8 faiz, süd və süd məhsulları üzrə isə 15,7 faiz, iribuynuzlu heyvanların baş sayı üzrə 74,5 faiz, xırdabuynuzlu heyvanlar üzrə 94,2 faiz, damazlıq cüce üzrə 51,6 faiz azalmışdır. Bu fakt bir daha təsdiq edir ki, idxal əvəzindən və ölkəyə valyuta gətirən ixracyönümlü yerli istehsalın genişlənməsinin sürətləndirilməsi məqsədilə dövlət tərəfindən konkret layihələrə yönəldilən infrastruktur dəstəyi yerli istehsalın daha sürətli artımına, dövlət investisiyalarının məqsədyönlü və səmərəli istifadəsinə, əhalinin məşğulluğuna öz töhfəsini verəcəkdir.

Məlumat üçün bildirək ki, 2016-cı ilin yanvar-may aylarında Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxsləri dünyanın 155 ölkəsindəki tərəfdaşları ilə ticarət əməliyyatları həyata keçirmiş, 95 ölkəyə məhsul ixrac olunmuş, 145 ölkədən idxal olunmuşdur. Bu dövr ərzində xarici ölkələrlə 6381,4 milyon ABŞ dolları məbləğində, o cümlədən 3050,0 milyon dollarlıq ixrac və 3331,4 milyon dollarlıq idxal əməliyyatları aparılıb. MDB üzvü dövlətlərinə ixrac olunmuş məhsulların dəyəri 41,2 faiz artaraq 231,9 milyon dollar təşkil

etmiş, digər ölkələrə isə 19,6 faiz az məhsul göndərilmişdir. İxracın ümumi dəyərinin 54,0 faizi Avropa İttifaqı ölkələrinin, 7,6 faizi MDB üzvü dövlətlərinin, 38,4 faizi isə digər ölkələrin payına düşmüşdür.

Xarici ticarət dövriyyəsinin 80,7 faizi İtaliya, Rusiya, Türkiyə, Almaniya, Fransa, ABŞ, Birləşmiş Krallıq, Çin, İsrail, Tayvan, Sinqapur, Çexiya, Gürcüstan, Yaponiya, Tailand, Norveç, İndoneziya, Portuqaliya, Ukrayna və Hindistan dövlətlərinin hesabına formalaşmışdır.

İxrac olunmuş məhsulların dəyərinin 19,8 faizini İtaliyaya, 9,8 faizini Fransaya, 9,2 faizini Almaniya, 6,8 faizini İsrailə, 6,5 faizini Tayvana, 5,3 faizini Gürcüstana, 5,0 faizini Çexiyaya, 4,3 faizini Rusiyaya, 4,0 faizini Türkiyəyə, 3,3 faizini Tailand, 2,9 faizini Portuqaliyaya, 2,5 faizini İndoneziyaya, 2,4 faizini Türkmənistan, 2,2 faizini

Hindistana, 2,1 faizini İspaniyaya, 1,7 faizini İsveçrəyə, 1,2 faizini Tunisə, 1,1 faizini Livana, hər biri 1,0 faiz olmaqla ABŞ və Maltaya, qalan 7,9 faizini isə digər ölkələrə göndərilmiş məhsullar təşkil etmişdir.

İxracın strukturunda xam neft, neft məhsulları, təbii qaz, meyvə-tərəvəz, plastik kütlə, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar, alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar, şəkər, kimya sənayesi məhsulları, pambıq ipiyi, bitki yağları üstünlük təşkil etmişdir.

Yaxın illərdə böyük həcmdə ixrac potensialının yaranması üçün qeyri-neft sənayesinin və kənd təsərrüfatının inkişafının əsas prioritet məsələlərdən biri olduğunu bəyan edən dövlət başçısı cənab İlham Əliyev bildirib ki, bu il və növbəti illərdə bu sahələr daim diqqət mərkəzində olacaq.

Sükür ƏLİZADƏ,
"Respublika".